

Til: **Finansdepartementet**

Fra: **Delingsøkonomiutvalget UNG**

ANBEFALINGER FRA **DELINGSØKONOMI- UTVALGET UNG:**

Hvordan Norge bør regulere den
nye økonomien

Ungdommen vil ha delingsøkonomi. Gi oss en
mulighet til å dele på lovlig vis.

■ Om Delingsøkonomiutvalget UNG

Regjeringen har nedsatt et delingsøkonomiutvalg som skal vurdere muligheter og utfordringer som fremveksten av delingsøkonomien reiser. Utvalget skal også identifisere reguleringer som utfordres av delingsøkonomien. Utvalgets innstilling vil ligge til grunn når politikerne tar debatten om hvordan den nye økonomien bør reguleres. Regjeringens delingsøkonomiutvalg mangler de unges stemme. Dette er ikke bare en mangel hva gjelder representasjon av befolkningen, men unge er også den største brukergruppen av de nye delingstjenestene og innehar verdifull erfaring som utvalget vil kunne gå glipp av. Derfor ønsker vi i Delingsøkonomiutvalget UNG å gi våre råd til hvordan myndighetene bør regulere delingsøkonomien.

Utvalget er nedsatt på initiativ fra Uber, men Uber har ikke hatt noen innvirkning på utvalgets anbefalinger. Ulrik Hallén Øen fra Geelmuyden Kiese har på oppdrag fra Uber fungert som uavhengig sekretariat for utvalget.

Utvalgets medlemmer er valgt ut på bakgrunn av sitt engasjement i enten ungdomspolitikken, næringslivet eller partene i arbeidslivet. I utvalget representerer vi kun oss selv og våre egne meninger.

Delingsøkonomiutvalget UNG har lagt tre prinsipper til grunn for arbeidet og for utformingen av forslagene:

- ✧ Utvalgets anbefalinger skal være teknologinøytrale.
- ✧ Det skal være like konkurransevilkår for tradisjonelle aktører og aktører i delingsøkonomien.
- ✧ Utvalgets anbefalinger skal tilrettelegge for bedre ressursutnyttelsen i samfunnet.

Det er gjort mange forsøk på å definere delingsøkonomi, men foreløpig finnes det ingen konsensus om hvordan begrepet skal defineres. Den underliggende logikken i delingsøkonomien er at ny teknologi gir oss muligheten til å ta i bruk overskuddsressurser i samfunnet. Hensikten er at folk kan leie eller dele tjenester og varer, istedenfor å eie. I vårt arbeid benytter vi følgende definisjon av delingsøkonomiplattformer, som tidligere har blitt benyttet av FAFO og LO¹:

Et mellomledd eller en formidler i form av en digital plattform, som kobler sammen tilbydere og kunder som utveksler tjenester og/eller eiendeler fra tilbyder til kunde, uten å overføre eierrettigheter.

Etter en slik definisjon kan delingsplattformer ha mange likehetstrekk med tradisjonelle virksomheter, og definisjonen vil også kunne inkludere virksomheter som ikke er en del av delingsøkonomien.² Dette reflekterer at delingsøkonomien ikke nødvendigvis er en egen bransje, og at det ikke er et klart skille mellom delingsøkonomi og den tradisjonelle økonomien. Våre forslag til løsninger må derfor ikke nødvendigvis sees som «bransjereguleringer» av delingsøkonomien.

Ida Lindtveit (leder)

Erlend Svardal Bø (nestleder)

Håkon Knudsen

Eirik Frøyland Rime

Cilia Holmes Indahl

Anette Pollen

Fredrik Juel Hagen

1 Jesnes et al. (2016) Aktører og arbeid i delingsøkonomien: Delrapport, Fafo, <http://www.fafo.no/images/pub/2016/10247.pdf>, s. 5; LO (2016) Notat om samhandlingsøkonomien, https://www.lo.no/Documents/Okonomi_og_sysselsetting/Samhandlings%C3%B8konomien%20hefte%20A4-NETT.pdf, s. 6

2 Ibid.

■ Delingsøkonomien må reguleres, men ikke kveles

Delingsøkonomien skaper nye markedsmuligheter og kan legge til rette for mer effektiv utnyttelse av overskuddsressurser og ledig arbeidskraft. Samtidig bringer delingsøkonomien med seg utfordringer på en rekke områder. Nye teknologiske løsninger utfordrer allerede dagens regelverk, og flere delingsplattformer opererer i dag i en juridisk og regulatorisk gråsoner. Markedstrendene og den teknologiske utviklingen i delingsøkonomien er imidlertid så omfattende at det ikke er mulig, eller ønskelig, å stoppe eller forby dem. Spørsmålet er da hvordan vi skal innrette og regulere delingsøkonomien i Norge.

Delingsøkonomiutvalget UNG vil ha en politikk som minimerer delingsøkonomiens negative konsekvenser, og som samtidig ivaretar potensialet for bedre ressursutnyttelse. Det er særlig fire områder hvor delingsøkonomien utfordrer dagens regelverk og forretningsmodeller: beskatning, arbeidstageres rettigheter, forbrukervern, og markedsregulering. Utvalget vil derfor foreslå løsninger som svarer på utfordringene innen disse områdene.

■ Beskatning

I dag finnes det ikke gode nok systemer for innrapportering av skattepliktig inntekt innen delingsøkonomien. Samtidig er det vanskelig å definere en klar grense mellom hobby og næringsvirksomhet i delingsøkonomien. Videre er ikke dagens momsregelverk tilpasset delingsplattformer. Omsetningsgrensen på 50 000 i MVA-lovverket blir i praksis et regulatorisk hull til fordel for delingsøkonomiaktørene i de næringene hvor summen av mange tilbydere på en plattform gir store MVA-besparelser. Dette gjelder i dag spesielt for persontransport og overnatting, men vil kunne være gjeldende for andre næringer når flere delingsøkonomiaktører vokser frem. Delingsøkonomiutvalget UNG ser på den andre siden muligheten delingsøkonomiplattformene har til å redusere etterspørsel og tilbud av svart arbeid, gjennom å være formidler og sentralt punkt for registrering av transaksjoner. Med disse hensynene til grunn anbefaler vi:

1. At næringsdrivende i delingsøkonomien selv skal være ansvarlige for å oppgi inntekten sin til skattemyndighetene.
2. At delingsplattformene skal ha muligheten til å innrapportere tjenesteyternes inntekter automatisk.
3. Pålegge delingsplattformene en plikt til å sende over transaksjonslogger til skattemyndighetene ved behov.
4. Oppfordre delingsplattformene og skattemyndighetene til å utarbeide enkle digitale løsninger for innrapportering.
5. At myndighetene fjerner alle særreguleringer som gir skattefritak for utleie av eiendeler og småjobber og innfører et nytt skattefrikort for inntekter på hobbybasis. Skattefrikortet skal definere en samlet grense for hvor mye privatpersoner kan tjene skattefritt på hobbybasis før det skal ansees som virksomhet.
6. Oppdatere momsregelverket slik at konkurransen blir mer rettferdig, for eksempel ved å innføre moms fra første krone, eller at plattformene betaler momsen på vegne av tilbyderne.

■ Arbeidstakeres rettigheter

I dagens arbeidslivsregelverk er det mange tilknytningsformer som kan brukes mellom en delingsplattform og en tjenesteyter. Ulike plattformer har ulike behov hva gjelder tilbydere. Organiseringen av arbeidslivet står overfor en rekke nye utfordringer i forbindelse med den teknologiske utviklingen. Delingsøkonomiutvalget UNG mener det er viktig at partene i arbeidslivet tilpasser seg i takt med utviklingen slik at de forblir relevante. Delingsøkonomiutvalget UNG vil derfor:

1. At plattformene skal stå fritt til å velge hvilken tilknytningsform de vil bruke, herunder å definere sine tjenesteytere som selvstendig næringsdrivende. Det skal ikke være et krav at

tjenesteytere i såkalte arbeidsplattformer (som formidler arbeidskraft) skal defineres som ansatte.

2. At de selvstendig næringsdrivende får styre sin egen arbeidstid. Delingsplattformen kan ikke pålegge de næringsdrivende ytterligere plikter uten å følge opp med tilhørende rettigheter.
3. At for eksempel Arbeidstilsynet lager en «meny» over tilknytningsformer for delingsplattformer, slik at nye delingsplattformer enkelt kan få oversikt over de ulike tilknytningsformene og hvilke rettigheter de innebærer for tilbyderne.
4. At LO skal fortsette arbeidet med å utvikle LO Selvstendig, og finne nye måter å organisere og beskytte tjenesteyterne i delingsøkonomien på.

Forbrukervern

God vandel og forsikring må gjelde for delingstjenester som driver i en bransje hvor det ellers er et krav, slik som sjåførtjenester. Samtidig opplever vi som forbrukere at sikkerheten vår blir ivaretatt av delingsplattformene. Delingsøkonomiutvalget UNG mener digitale plattformer faktisk kan følge opp kvalitetssikring og forbrukeres rettigheter på en bedre måte enn tradisjonelle selskaper gjennom rating-systemer og digitale spor.

Utvalget mener videre det er positivt at delingsplattformer gir muligheter til personer med svakere kvalifikasjoner og «hull i cv-en», som vanligvis kanskje ville stått utenfor arbeidslivet. På samme måte gir delingsøkonomien jobbmuligheter for de som har varierende arbeidskapasitet. Fleksibiliteten delingsøkonomien tilbyr gir muligheter for grupper med svak tilknytning til arbeidsmarkedet.

Delingsøkonomiutvalget UNG vil:

1. Ikke lage nye reguleringer innen forbrukervern med tanke på delingsøkonomien spesielt.
2. At kravene til sikkerhet og kvalitet i delingsøkonomien må følge kravene i den bransjen plattformen tilhører, eller er et alternativ til.

Markedsregulering

Debatten om markedsreguleringer i delingsøkonomien er spesielt relevant innen transportsektoren og utleiesektoren. Med dagens løyveordning kommer ikke nye aktører inn på persontransportmarkedet, og dette bidrar til en kunstig høy prissettelse av tjenesten. Delingsøkonomiutvalget UNG tror vi kan få et langt bedre tilbud med flere aktører på markedet, noe som også vil føre til en mer effektiv forflytning av mennesker. I tillegg mener vi at delingsaktører kan gjøre det mer hensiktsmessig å være tilknyttet en digital plattform fremfor å kjøre privattaxi, og slik redusere den svarte økonomien i persontransportmarkedet. Samtidig anerkjenner vi samfunnsansvaret dagens løyveordning er ment å garantere for ved å gi tilbud på strekninger som ellers ikke ville blitt dekket av private aktører.

Videre ønsker vi ikke nye reguleringer på utleie og overnatting organisert gjennom delingsplattformer. utfordringer knyttet til prisvekst i boligmarkedet løses ikke ved å regulere antall døgn man kan leie ut på en delingsplattform, men gjennom regulering av boligmarkedet generelt. Delingsøkonomiutvalget UNG vil:

1. Fjerne løyveordningen.
2. Fjerne fulltidskravet.
3. At det offentlige garanterer for samfunnsansvaret på en annen måte enn gjennom løyveordningen, for eksempel gjennom offentlige anbud.
4. Ikke lage nye reguleringer på utleie og overnatting gjennom delingsplattformer.
5. Ha et regelverk som sikrer at alle som tjener penger på utleie og overnatting betaler inntektsskatt og moms. Det skal være lett å betale rett.